

VVBAD-studiereis: The secret of their success

27 november 2012 - Balen, Genk

Om de twee jaar organiseert de vakgroep Jeugdbibliothecarissen van de VVBAD een studiereis i.p.v. een studiedag. De laatste jaren zijn we steeds over de grens gaan kijken richting Nederland. Dit jaar dachten we: waarom niet in Vlaanderen blijven. We stelden ons de vraag waarom de bib van Balen uitgeroepen was tot 'Beste bibliotheek van Vlaanderen' en dan was er nog de bib van Genk met de werking naar jongeren toe, zowel tijdens hun vrije tijd als op school.

Dinsdag 27 november was het zover. Spijtig genoeg waren ondanks de goede voorbereiding de treingoden niet met ons en zijn we met vertraging vertrokken. Daardoor kwamen we een beetje in tijdnood. De bib van Balen is samen met verschillende culturele instellingen zoals de jeugddienst, toerisme, cultuur, senioren, welzijn en gezondheid gevestigd in het vrijetijdscentrum 'De Kruierie', met aan het hoofd een cultuurfunctionaris. Hun slogan is "1+1 = 3 de Kruierie". Er werken in het totaal 30 personen die over drie teams verdeeld worden. Je hebt het team Jeugd: zij zorgen ervoor dat van 10.00 u. tot 20.00 u. de centrale infobalie bemand wordt; het team Bibliotheek; het team voor de activiteiten. Er wordt één begroting opgemaakt, één activiteitenkalender (vraagt goede afspraken). De lokalen zijn polyvalent. Het leescafé is open van 10.00 u. tot 20.00 u. Daar vind je ook de kranten, de tijdschriften, WIFI, een speelhoek en fundels (= meer open dan de bib).

De bibliotheek op zichzelf is qua indeling een klassieke bib. Ze gaat open om 14.00 u. maar men zou dit wel willen veranderen. Iedereen moet langs de zelfuitleen, deze werd positief onthaald door de klanten (alle klassen kregen ook een introductie). Er zijn altijd twee personeelsleden aanwezig waarbij je terecht kunt. Er heerst een zeer klantvriendelijk regime: kaart niet bij, men kan toch uitleenen; bij een discussie heeft de klant altijd gelijk; de beschadigingen worden nooit aangerekend; er wordt ver meegegaan bij een vraag van een klant — doorverwijzen naar een andere bib (personeel belt rond of materiaal aanwezig is). Er is gekozen voor een genreopstelling. Ze willen nog veranderingen aanbrengen zoals het opknappen van het gedeelte waar nu de leeszaal is (deze verdwijnt dan). Er wordt soms gewerkt met vrijwilligers (de

boeken stonden heel keurig). De bewegwijzering gaan ze ook nog aanpakken.

In Balen zijn enkel kleuter- en lagere scholen aanwezig. Er komen vier scholen naar de bib. De andere negen scholen worden per bibauto bezocht. Telkens worden de bakken met nieuwe boeken gevuld die dan ter plaatse uitgeleend worden met een laptop. Eén personeelslid is verantwoordelijk voor de scholenwerking. Op vraag van de scholen kunnen er pakketten klaargemaakt worden. Na een bevraging bij de leerkrachten blijft men de pakketten van 'de Rode Draad' gebruiken (worden vernieuwd waar nodig). De scholen van Balen moeten deze bij het begin van het schooljaar reserveren (uitleentermijn is één trimester). Ze hebben ook lege logeerkoffers die je zelf kunt vullen (voor scholen en ouders). De introducties worden gegeven voor de derde kleuterklas, het eerste leerjaar en het vierde leerjaar. Er is een samenwerking met de Kempense bibliotheken voor Bibwijzer. Bébé bags zijn enkel uitleenbaar door onthaalouders en kinderopvang.

Enkele bemerkingsen in Balen gehoord: Waar gaat de bib naartoe? Wat is nog een bib in de toekomst? Moet de bib in de toekomst nog zelf organiseren- het is niet belangrijk wie er organiseert. De centrale balie en jeugdbib zijn belangrijk. Een goede samenwerking met de jeugddienst is nodig.

Waarom Balen verkozen werd als de beste bib van Vlaanderen volgens de bibliothecaris:

- klantvriendelijkheid: staat heel hoog in het vaandel;
- presentatie: de collectie actief aan de man brengen;
- samenwerking: daardoor zal de bib blijven bestaan anders heeft ze geen toekomst meer.

Na een korte busrit en een lekkere broodjeslunch kregen we een rondleiding in de bib van Genk. De bibliotheek is in het centrum gelegen en is architecturaal een hoogstandje. De inschrijvingen zijn tot 25 jaar gratis. Dit heeft tot gevolg dat er meer jongeren (12-25 jaar) dan kinderen ingeschreven zijn. De bib is zeer laagdrempelig — men weet soms niet dat men reeds in de bib is omdat de stenen van het plein doorlopen in de inkomhal. De achterliggende gedachte was om een ontmoetingsruimte te creëren. Voor mij, als buitenstaander, is het nog steeds een prachtige bib maar na vier jaar duiken de voor- en nadelen om er in te werken op. Door die open structuur krijgt men te maken met hangjongeren omdat er geen barrière is ingebouwd. Men overweegt nu om de ingang te verplaatsen. Er zijn ook geen lockers en geen vestiaire voorzien. LOCUS doet een onderzoek naar hangjongeren en probeert oplossingen te bedenken. De bib is niet bij de pakken blijven zitten en werkt met andere partners om de jongeren bezig te houden. Zo kunnen er nu ook games ontleend worden. De bib is niet de organisator en zoekt steeds partners. De stille ruimte om te studeren is veel te klein en andere tafeltjes in de bib zijn niet echt bruikbaar omdat het geluid door heel het gebouw weerklinkt. Er is ook een computerlokaal met vijftien schermen (1u/dag) + WIFI. Voor het hoger onderwijs heeft de bib ook databanken aangekocht. Voor de eerste en de tweede graad van het middelbaar heeft men een bibspel laten ontwikkelen. (voor de derde graad is het nog in de maak).

Lees verder p. 40

Vervolg van p. 39

Aangezien de uitleningen van de muzikafdeling daalden was er een mogelijkheid om afdelingen te verhuizen. De jongerenromans komen nu op de volwassenenafdeling te staan. De jeugdafdeling op de benedenverdieping was veel te klein en krijgt er nu ruimte bij. Ze zijn nog volop bezig om de collectie te spreiden en speelse elementen aan te brengen. Midden in de jeugdafdeling is er een mooi verteltheater. Het wordt gebruikt bij klasbezoeken en er zijn ook vrijwilligers om voor te lezen op woensdag en zaterdag voor kindjes vanaf vier jaar (zonder moeders). De stad telt 22 basisscholen die om de vier weken door een bibliobus bezocht worden. Voor al de leerjaren is er een programma uitgeschreven. Dit jaar is er voor de oudste kleuters de tentoonstelling van Lotje. Het eerste leerjaar krijgt in januari een introductie. Voor het tweede leerjaar maken ze tijdens de Jeugdboekenweek een tentoonstelling van vijf illustratoren. Het derde leerjaar krijgt meer uitleg over fictie. Voor het derde en vierde is er ook nog een leesbevorderingsproject 'Bomster'. In het vijfde krijgen ze een intro over ZIZO. Voor vier, vijf en zes worden er auteurslezingen aangeboden. De scholen kunnen zich hiervoor inschrijven voor het einde van het schooljaar.

Als afsluiter hadden we Mattias De Leeuw, een jonge illustrator, uitgenodigd. Hij vertelde ons hoe hij door de samenwerking met kinderen zijn eerste boek *De steltenloper* gemaakt heeft. Daarna mochten we even proeven van zijn tekeningen voor *Dertien rennende hertjes* van Edward van de Vendel. Een leuke afsluiter van een interessante dag.

Simone Janssens

OB Genk. Foto: Ivo Hendrikx.

Studiedag: Game on! 29 januari 2013 - Leuven

Games in een openbare bibliotheek? Uiteraard, zegt de bib van Niel. Net zoals veel andere bibliotheken willen wij een brede digitale collectie uitbouwen. De studiedag 'Game on', op 29 januari 2013 georganiseerd door de VVBAD, was dan ook een uitgelezen kans om kennis te maken met één aspect van de digitale collectie: games.

Omdat ik zelf geen gamer ben (met occasioneel getokkel op de gsm als uitzondering), vertrok ik met veel praktische vragen naar de studiedag: Hoe start je als niet-gamespecialist aan de collectievorming? Met welke games bereik je je doelgroepen? En welke platformen bied je aan?

De dag begon met wat theorie. Frederik Van den Bosch, doctoraatsonderzoeker aan het Centre for Cinema and Media Studies, toonde in de eerste lezing van de dag aan dat de gamewereld sinds de jaren zeventig een sterke evolutie heeft gekend. De traditionele hardcore gamers die vaak alles kochten wat er op de markt verscheen, zijn deels vervangen door een breder publiek dat minder snel naar de winkel stapt. Door de economische crisis nemen producenten bovendien steeds minder risico's. Dat heeft tot gevolg dat er meer geld wordt gestopt in mainstream games en minder geld in games die uit de band springen. Als reactie hierop verschijnen er heel wat *indie games*, die door een klein bedrijfje voor weinig geld geproduceerd worden maar wel vaak kwaliteitsvol zijn.

Deze lezing riep een interessante vraag op. Als bibliotheken een evenwichtige collectie willen aanbieden, dan moeten ze zowel aandacht hebben voor de mainstream games als voor de *indie games*. Maar hoe ga je als bib dan te werk? En kan je dat als (kleine) bib in je eentje klaren?

Een mogelijk antwoord op deze vraag werd gegeven door Jürgen Van Lerberghe, collectievormer games van de openbare bibliotheek van Kortrijk. In mei 2013 start Kortrijk met een permanente gameroom. Bezoekers kunnen zich met een spelconsole uitleven aan een LCD-scherm, maar ze kunnen ook kennis maken met een aantal *indie*- en studentgames die Jürgen speciaal voor hen selecteert. Een mooi initiatief, maar erg tijdrovend en niet voor elke bib realiseerbaar. Tenzij we een